

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget (2. samling)
(Alm. del - bilag 497)
miljøministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	15. marts 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Miljøministeriets notat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Fællesskabets miljøhandlingsprogram 2001-2010, KOM(2001) 31 endelig.

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Fællesskabets miljøhandlingsprogram 2001-2010.

- KOM (2001) 31 endelig.

- *forligsprocedure*

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Fællesskabets miljøhandlingsprogram 2001-2010, drejer sig om etablering af rammen for Fællesskabets miljøpolitik frem til 2010 (herefter benævnt "6MHP").

Rådet (Ecofin) blev den 12. februar 2002 enige om at indkalde til et formelt forligsudvalgsmøde, idet Rådet ikke kunne acceptere alle 18 ændringsforslag fra Europa-Parlamentets 2. læsning. To forberedende uformelle dialog-drøftelser har foreløbig fundet sted den 19. og den 28. februar, hvor en række kompromisforslag har været fremsat og diskuteret, og endnu en uformel dialog planlægges afholdt den 12. marts 2002.

Samlet betragtet forventes det, at Rådet og EP når til enighed om en afgørelse om 6MHP. En generel villighed til at gå på kompromis er til stede fra alle parter, og det forventes, at de endelige kompromisforslag kan "handles på plads" i forbindelse med det første møde i Forligsudvalget.

Danmark støtter overordnet, at der snarest muligt vedtages et 6MHP, der kan spille en central rolle som overordnet ramme for Fællesskabets miljøpolitik. Der er ingen af de resterende fremlagte kompromisforslag, der frembyder problemer for Danmark, idet de alle ligger inden for rammerne af det danske mandat, og Danmark vil generelt arbejde for, at Rådet udviser størst mulig fleksibilitet i forhold til EP's ændringsforslag

Regeringen agter at stemme for et kompromis inden for ovennævnte rammer.

MILJØstyrelsen 11. marts 2002

Internationalt kontor nic,aj/3,lkj,mse/6

AKTUELT notat til Folketingets Europaudvalg

- *revideret grundnotat*

- *forligsprocedure*

KOM (2001) 31 endelig.

1. Status

Kommissionen har 31. januar 2001 til Rådet fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Fællesskabets miljøhandlingsprogram 2001-2010, (herefter benævnt "6MHP"). Forslaget til afgørelse er ledsaget af Kommissionens Meddelelse om det sjette miljøhandlingsprogram for Det Europæiske Fællesskab. Kommissionen har foreslået følgen de populærtitel for 6MHP: "Miljø 2010: Vores fremtid, vores ansvar".

Forslaget til afgørelse udgør bl.a. en opfølgning på en opfordring fra Det Europæiske Råd, der på sit møde i Helsinki den 11.-12. december 1999 anmodede Kommissionen om at udarbejde et forslag til sjette miljøhandlingsprogram og fremlægge det inden udgangen af 2000. Det Europæiske Råd anmodede tillige om udarbejdelse af en langsigtet strategi, der integrerer politikker for en økonomisk, socialt og økologisk bæredygtig udvikling til forelæggelse for Det Europæiske Råd i juni 2001. Miljøministrene vedtog på Rådsmødet (miljø) i marts 2001 konklusioner om de overordnede linjer for 6MHP.

Forslaget til afgørelse har hjemmel i artikel 175, stk 3, TEF og skal derfor behandles af Europa-Parlamentet og Rådet efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 TEF.

Notat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 23. februar 2001 som en del af samlenotat forud for rådsmøde (miljø) d. 8. marts 2001.

Folketingets Europaudvalg fik forelagt sagen til orientering den 6. oktober 2000 forud for Rådsmøde (miljø) den 10. oktober 2000, den 15. december 2000 forud for Rådsmøde (miljø) den 18.-19. december 2000 samt den 2. marts 2001 forud for rådsmødet den 8. marts 2001.

Folketingets Europaudvalg fik forelagt sagen til forhandlingsoplæg den 1. juni 2001 forud for Rådsmøde den 7. – 8. juni 2001.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 30. maj 2001. Regionsudvalget afgav udtalelse den 13. juni 2001.

Europa-Parlamentet afgav sin første læsning den 31. maj 2001 med i alt 221 ændringsforslag.

På Rådsmødet (miljø) den 7-8. juni 2001 blev der opnået politisk enighed om en fælles holdning. Den fælles holdning blev vedtaget den 27. september og oversendt til Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet afgav den 17. januar 2002 sin anden læsning med i alt 18 ændringsforslag.

Idet Rådet ikke kunne acceptere alle EP's ændringsforslag, tiltrådte Rådet på Rådsmødet (Ecofin) den 12. februar 2002 indkaldelse af Forligsudvalget. Forligsudvalget har 6 uger til at træffe en afgørelse fra indkaldelsesdatoen. Det første formelle forligsudvalgsmøde finder sted den 19. marts 2002.

2. Formål og indhold

2.1. Kommissionens forslag

Forslaget til afgørelse indeholder en række overordnede målsætninger for prioriterede indsatsområder, der dækker 5 overordnede miljømæssige temaer, a) klimaforandring, b) natur og biodiversitet, c) miljø og sundhed, d) bæredygtig udnyttelse af naturressourcer og håndtering af affald, og e) internationale spørgsmål. Herudover indgår tværgående overordnede målsætninger om fremme af miljøpolitikken og bæredygtig udvikling i kandidatlandene og om dialog med berørte parter, omkostningseffektivitet og veldokumenteret viden.

Programmet foreslås at løbe over en 10 års periode indtil 31. december 2010 og omfatte det nuværende og det fremtidige, udvidede Fællesskab. Programmet skal bidrage til Fællesskabets strategi for bæredygtig udvikling samt fremme fuldstændig integration af miljøbeskyttelseskravene i Fællesskabets øvrige sektorpolitikker, samtidig med at der i de foranstaltninger, der foreslås og træffes til fordel for miljøet, tages hensyn til den økonomiske og sociale dimension ved en bæredygtig udvikling og til alle de foreliggende valgmuligheder og virkemidler, baseret på en omfattende dialog og på seriøs forskning.

Som overordnede målsætninger vedrørende klimaforandring anføres, at programmet tager sigte på at stabilisere atmosfærens koncentration af drivhusgasser på et niveau, som ikke vil forårsage unaturlige svingninger i jordens klima, og at en forudsætning herfor er, at der gøres fremskridt hen imod det langsigtede mål, der er opstillet af Det Mellemstatslige Panel for Klimaændringer, hvorefter drivhusgasudledningerne sk al nedskæres med 70% i forhold til 1990-niveauet. Som overordnede målsætninger foreslås:

- Ratifikation af Kyoto-protokollen og opfyldelse af målet på 8% nedskæring i udledningerne frem til 2008-12 i forhold til 1990 for de nuværende medlemsstaters vedkommende.
- Placering af Fællesskabet i en troværdig position, hvor det kan lægge vægt bag kravet om en international aftale om opstilling af et nyt mål for tiden efter Kyoto, som i så fald skulle sigte mod en væsentlig nedskæring i udledningerne.

Vedrørende natur og biodiversitet anføres, at programmet sigter mod at beskytte og genoprette natursystemernes normale funktion og standse tabet af biodiversitet både i Den Europæiske Union og globalt. Som overordnede målsætninger foreslås:

- Beskyttelse af det naturlige miljø mod skadelige udledninger af forurenende stoffer
- Beskyttelse af jorden mod erosion og forurening
- Beskyttelse af den biologiske diversitet i tråd med Fællesskabets biodiversitetsstrategi
- Beskyttelse af biodiversiteten og de landskabelige værdier i Fællesskabets landdistrikter

Vedrørende miljø og sundhed anføres, at programmet sigter mod et miljø, hvor koncentrationen af menneskeskabte farlige stoffer ikke indebærer væsentlige virkninger eller uacceptable risici for sundheden. Som overordnede målsætninger foreslås:

- Øget indsigt i sundhedstruslerne
- Vurdering af alle kemikalier, der produceres i væsentlige mængder, efter en trinvis fremgangsmåde og med fastsættelse af klare måldatoer og frister, idet der startes med kemikalier, der produceres i store mængder, og med særlig problematiske kemikalier
- Sikring af, at koncentrationen af pesticider i miljøet ikke medfører væsentlige risici eller virkninger for sundhed og miljø, og, mere generelt, at der sker en samlet nedskæring i anvendelsen af pesticider
- Sikring af et vandkvalitetsniveau, som ikke medfører væsentlige virkninger og risici for sundhed og miljø, og sikring af, at indvindingen af vand fra vandressourcerne er bæredygtig på lang sigt
- Sikring af et luftkvalitetsniveau, som ikke medfører væsentlige virkninger og risici for sundhed og miljø
- Væsentlig begrænsning af antallet af mennesker, som regelmæssigt påvirkes af langvarige høje støjniveauer.

Vedrørende ressourceeffektivitet og affald anføres, at programmet sigter mod bedre ressourceeffektivitet og ressource- og affaldsforvaltning. Som overordnede målsætninger foreslås:

- Sikring af, at forbruget af vedvarende og ikke-vedvarende ressourcer og belastningen herfra ikke overskrider miljøets bæreevne
- Sikring af, at der i programmets løbetid sker en væsentlig reduktion i mængden af affald, der føres til endelig bortskaffelse, og i produktionen af farligt affald
- Sikring af en væsentlig samlet reduktion i produktionen af affald gennem affaldsforebyggelsesinitiativer, øget ressourceeffektivitet og overgang til mere bæredygtige forbrugsmønstre, hvorved der sker en afkobling mellem økonomisk vækst og affaldsproduktion
- For den resterende affaldsproduktion: affald må ikke være farligt eller bør indebære mindst mulig risiko, idet genanvendelse og navnlig genvinding bør prioriteres; mængden af affald til endelig bortskaffelse bør minimeres, og destruktion eller bortskaffelse bør ske på en betryggende måde; affald bør behandles så tæt som muligt ved stedet for dets opståen, for så vidt dette er i overensstemmelse med Fællesskabets lovgivning og ikke mindsker affaldsbehandlingsoperationernes økonomiske og tekniske effektivitet.

I forslaget anføres, at programmet skal fremme anvendelsen af politikker og fremgangsmåder, der giver mulighed for bæredygtig udvikling i kandidatlandene. Som overordnede målsætninger foreslås:

- Øget dialog med administrationerne i kandidatlandene om bæredygtig udvikling
- Samarbejde med miljø-NGO'er og erhvervskredse i kandidatlandene med henblik på skærpelse af miljøbevidstheden.

Programmet skal fremme udviklingen af et globalt partnerskab for miljø og bidrage til en bæredygtig udvikling. Som overordnede målsætninger foreslås:

- krav og målsætninger med hensyn til miljø og bæredygtig udvikling integreres i alle aspekter af Fællesskabets forbindelser udadtil
- at de internationale organisationer tager miljøspørgsmålene op og yder de nødvendige midler hertil
- at internationale konventioner med tilknytning til miljøet gennemføres
- at der aktivt søges konsensus om vurdering af sundheds- og miljörisikoen, herunder udveksling af oplysninger, forskningssamarbejde og udvikling af afprøvningsprocedurer til fremme af international konsensus om en risikostyringsstrategi, om nødvendigt baseret på forsigtighedsprincippet.

Programmet skal endelig sikre, at Fællesskabets miljøpolitik føres på en integreret måde, baseret på en bred og omfattende dialog med de berørte parter, borgerinddragelse, en analyse af omkostningseffektiviteten og veldokumenterede videnskabelige data og oplysninger, der bygger på den seneste udvikling inden for forskning og teknologi.

Med henblik på opfyldelse af de opstillede miljømålsætninger anføres i forslaget en række strategiske fremgangsmåder/værktøjer. Disse omfatter mere effektiv implementering af Fællesskabets lovgivning på miljøområdet, integration af miljøhensyn i alle Fællesskabets politikker og aktiviteter, fremme af forurenere betaler-princippet, fremme af samarbejde og partnerskab med virksomheder og deres interesseorganisationer, lette forbrugernes mulighed for vælge på grundlag af miljøkriterier, integration af miljøhensyn i finanssektoren, oprettelse af en fællesskabsordning for erstatningsansvar gennem lovgivning om ansvar for miljøskader samt fremme af effektiv fysisk planlægning og -forvaltning.

Inden for hver af de 5 prioriterede indsatsområder foreslår Kommissionen en række prioriterede tiltag, som har til formål at sikre virkeliggørelsen af de opstillede overordnede målsætninger. Herudover har kommissionen foreslået prioriterede tiltag i relation til målsætningen om udformningen af miljøpolitikken gennem dialog, omkostningseffektivitet, veldokumenteret viden.

Endelig foreslås det, at Kommissionen foretager en evaluering af gennemførelsen af programmet i løbet af programmets fjerde år og at Kommissionen forelægger denne midtvejsrapport for Europa-Parlamentet og Rådet sammen med sine eventuelle forslag til ændringer. Det foreslås tillige, at Kommissionen gennemfører en afsluttende vurdering af programmet og miljøtilstanden og -udsigterne i løbet af programmets sidst ng,r.

2.2. Europa-Parlamentets første læsning

Europa-Parlamentets (herefter EP) første læsning af 31. maj 2001 indeholdt 221 ændringsforslag (herefter ÆF).

Principper, generelle målsætninger og virkemidler (ÆF) 1, 22-25, 37, 40, 41, 43, 72, 75, 78, 85, 236, 238, 241, 260, 252, 265/286): Som overordnet indgangsvinkel foreslår EP at jordens naturressourcer er menneskehedens uafhængelige ejendom og som sådan skal de bevares og overdrages til kommende generationer. EP foreslår tekst indsat om, at programmet udgør rammen for fællesskabets miljøpolitik. I forlængelse heraf foreslås fastlæggelse af miljø- og sektormål, metoder, tidsplaner og opfølgingsindikatorer. EP fremhæver desuden betydningen af forsigtighedsprincippet ved udformning af miljøpolitik, dialog med berørte parter og veldokumenterede videnskabelige og økonomiske vurderinger. EP foreslår gennemførelse af en ny økonomisk vurdering, som omfatter omkostninger ved en politik, der ikke tager hensyn til miljøet. EP foreslår desuden indførelse af mere sammenhængende og effektivt system til rapportering af data mv. og udarbejdelse af principper og regler for god miljøforvaltning. EP foreslår, at der etableres retlige rammer for indgåelse af frivillige aftaler, der sikrer offentlighedens adgang og sanktionsmekanismer. EP foreslår fremme og gennemførelse af fiskale foranstaltninger f.eks. miljøafgifter og incitamenter og offentlige grønne indkøb og fortsat udvikling af strategisk miljøvurdering i forbindelse med økonomisk støtte. EP foreslår desuden, at den sociale

dimension af en bæredygtig udvikling skal overvåges. For at muliggøre en bæredygtig udvikling og økonomisk og social samhørighed skal der tages særligt hensyn til smålandbrugenes og familie-brugenes situation ved ydelse af forskellige former for støtte.

Ifølge EP skal programmet sigte mod at fremme et globalt miljøpartnerskab. EP foreslår, at programmet bør udgøre miljøsejlen i EU's strategi for bæredygtig udvikling og tage hensyn til Rio+10 og foreslår bl.a., at programmets målsætninger kan gennemføres ved lokale agenda 21 projekter. EP foreslår at respektere miljøets bæreevne i anvendelse af vedvarende og ikke-vedvarende ressourcer og mod afkobling i den forbindelse ved øget anvendelse af økonomiske styringsmidler.

Gennemførelse af programmet (ÆF 3-5, 55-59, 60-63, 65, 68, 244, 288, 245/281, 276/44): EP foreslår, at overvågning kontrol med håndhævelse og gennemførelsen af lovgivningen er Fællesskabets prioriterede middel til at forbedre miljøsituationen og udvikling af miljølovgivningen efter de traktatfæstede miljøretlige principper, ligesom der er behov for hurtigere og mere effektive sanktionsprocedurer. EP foreslår en række foranstaltninger til bedre gennemførelse af programmet herunder ved overførsel af tilstrækkelige finansielle og menneskelige ressourcer til Kommissionen mhp afslutning af procedurer om overtrædelser af miljøbestemmelserne, brug af IMPEL, foranstaltninger til bekæmpelse af miljøkriminalitet, iværksættelse af sanktioner og standarder for tilsynsførelse og overvågning, stille krav om lovpligtig ansvarsforsikring for miljøskader, fremme af miljø- og producentansvar ved alle væsentlige affaldsstrømme, forureneren betaler princippet, vurdering af gennemførelse af programmet på grundlag af et sæt indikatorer, oplysning om medlemsstaternes opfølgning af direktiver ("name, shame and fame"), kobling mellem støtte og overholdelse af miljølovgivningen, udnyttelse af nye teknologier til spredning af normer, kvalitetsindikatorer og god praksis i samfundet. EP anmoder Kommissionen om at holde EP underrettet om fremskridt og vanskeligheder med overholdelse af fællesskabslovgivningens bestemmelser.

Temastrategier (ÆF 2, 20, 264): EP præciserer, at temastrategier bl.a. skal indeholde kvantitative og kvalitative miljø- og sektormål og indikatorer til vurdering af udviklingen, policyinstrumenter og den valgte strategis effektivitet, at de udarbejdes med hjemmel i traktatens artikel 174 og 175. EP foreslår, at rammer, mål og procedure for vedtagelse og overvågning (herunder udarbejdelse af indikatorer) mv. præciseres. Strategiernes bør selv identificere yderligere forslag til at nå programmets mål og procedurerne for deres vedtagelse og skal foreligge senest 2003.

Integration af miljøhensyn (ÆF 6, 7, 45, 47, 48, 51, 152, 263): EP fremhæver at udvikling og gennemførelse af strategier for integrering af miljøhensyn til fordel for en bæredygtig udvikling bør fremmes og styrkes, og at det forudsætter en definition af de tilfælde, hvor de nævnte politikker bidrager til eller forværrer eksisterende problemer eller skaber nye. EP foreslår derfor en forpligtelse til fuldstændig integration af miljøhensyn. Der skal opsættes rammer for integration af miljøhensyn i specifikke sektorer samt lægges øget vægt på integration af miljøhensyn i forbindelse med Kommissionens arbejde, herunder oprettelse af en arbejdsgruppe under Kommissionens ledelse for at fremme Cardiff-processen. En ordning om indførelse af miljøkonsekvensvurderinger af alle beslutninger og lovgivningsforslag fra Kommissionen foreslås i den forbindelse. Det foreslås desuden, at der bør tages hensyn til miljøkriterier i projekter og programmer, der finansieres af EU og at afskaffe støtte med betydelig negativ miljøeffekt inden år 2005 samt at miljøkrav inkorporeres i forbindelse med revisionen af den fælles fiskeripolitik i 2002.

Fysisk planlægning (ÆF 53, 93, 95-98, 101, 227): EP foreslår fremme af instrumenter for regionplanlægning og tværregionale miljøbeskyttelsesprojekter samt grænseoverskridende samarbejde om bymæssige spørgsmål. Der foreslås støtte af bæredygtig udvikling på regionalt og lokalt plan og forskellige foranstaltninger til fremme af fysisk planlægning bl.a. i forhold til klimaændringer, f.eks. isområde, transportplanlægning, integreret kystzoneplanlægning og beskyttelse af kulturarv. EP foreslår desuden inddragelse af lokale myndigheder.

Århuskonventionen (ÆF 16, 82, 90, 92, 261): EP foreslår adgang til oplysninger før vedtagelsen af miljøforanstaltninger samt ratificering og anvendelsen af Århuskonventionen.

Forskning, uddannelse, inddragelse og mægling (ÆF 54, 64, 67, 69, 70, 73, 74, 80, 81, 88, 91, 173, 233-235, 237, 240, 243, 244, 245/281, 274, 279, 292): EP foreslår at styrke koblingen mellem 6. rammeprogram for forskning og 6MHP, at styrke koordinering af de nationale forskningsprogrammer især inden for det 6. rammeprogram for forskning, udvikling af en strategi for miljøuddannelse i EU samt innovation. Desuden foreslås fremme af letforståelig information specielt til børn og unge, herunder samling af information på et særligt internetsted. Det skal også sikres, at borgere har ret til at få kendskab til oplysninger om forurening og overførsler i overensstemmelse med IPPC direktivet. Herudover foreslås inddragelse af berørte parter, støtte til NGO'er og videnskabs- og akademiske fora.

Miljøvenlig virksomhed skal fremmes. Der skal etableres et program til opbygning af miljøkompetence i virksomheder, der skal ydes assistance til små og mellemstore virksomheder, og EP påpeger, at en økologisk effektiv strategi, som kan anspore til, at miljøkravene tilgodeses gennem hele produktens livscyklus skal fremmes. EP foreslår mægling som redskab til konfliktløsning.

Klima (ÆF 8, 14, 34, 104-108, 109, 114, 116-118, 120, 123, 127, 128, 130, 247, 248, 254, 284, 287, 290, 291): EP foreslår opstilling af overordnede reduktionsmål og målsætninger for CO₂-udledninger, oprettelse af tidsplan for ratifikation og gennemførelse af Kyotoprotokollen og af en fællesskabsordning for handel med CO₂-kvoter i udvalgte sektorer. Der opstilles mål for fremme af alternative biobrændsler. Der skal etableres produktstandarder, og miljøvenlige og effektive transportformer skal fremmes. En målsætning om afkobling inden for transportsektoren og fremme af afgiftspolitiske foranstaltninger m.h.p. internalisering af eksterne omkostninger foreslås også. Desuden foreslås etablering af en EU strategi for nedbringelse af CO₂-emissioner og indførelse af foranstaltninger for reduktion af industrielle drivhusgasser. Opnåelse af energieffektivitet i kandidatlandene skal ske ved bl.a. miljøaftaler. Desuden fremhæves transportpolitikken som et område, hvor der bør sættes ind med miljøtiltag på internationalt plan.

Biodiversitet: (ÆF 9, 10, 35, 50, ÆF 100/246, 133, 134, 136-145, 148, 150, 151, 155-159, 166, 256, 257, 259, 268, 283): EP foreslår bl.a. som overordnet målsætning at standse tabet af biodiversitet i EU og globalt og at ratificere Cartagena protokollen om biosikkerhed. EP fremhæver desuden betydningen af vedvarende ressourcer og fremme af grænseoverskridende net af grønne bæltter i Europa. Herudover foreslås foranstaltning er til beskyttelse af det naturlige miljø, jordbund, landskab og landskabsværdier, kulturarv i byerne, genetiske variation i bevoksninger og skove, og vand og havmiljø og tilskyndelse til lokalbefolkningen til i højere grad at bidrage til bevaringen. Desuden foreslås mærkning og sporing af GMO'er og produkter indeholdende GMO'er, og overvågning af udsatte GMO'er. Desuden foreslås tiltag til bekæmpelse af jorderosion og ørkenda skal etableres integrerede nationale og lokale handlingsplaner på biodiversitetsområdet generelt. Det foreslås, at Natura 2000's gennemførelse vurderes, at Natura 2000 nettet udvides til at omfatte ansøgerlande og de marine økosystemer mv. EP forslår, at et højt beskyttelsesmål for den fælles landbrugspolitik og fællesskabets støtteprogrammer og at der stilles krav om at *revisionen af den fælles landbrugspolitik* prioritere energiafgrøder og genanvendelse af affaldsbiomasse.

Miljø, sundhed og livskvalitet (ÆF 36, 160-162, 270, 167(delvis), 168-172, 174-184, og 282 (delvis), 289, 187-189, 191, 192, 195, 193/277, 198-201, 203, 204, 207): EP foreslår mål om sikring af renhed og sundhed for menneskers miljø, ernæring og drikkevand. Der foreslås øget indsigt i og overvågning af truslerne mod sundheden, om reduktion i anvendelsen af pesticider og vurdering af godkendelsesordningen for pesticider, rege lmæssig revision af godkendelsesordningen for biocidholdige produkter, mærkning af produkter, målsætninger for vandressourcer- og kvalitet, nedsættelse af antallet af mennesker, der varigt udsættes for støj, standarder for støjemissioner bl.a. for lufthavne, målsætning om substitutionsprincippet, tilgængelighed af data. Det foreslås desuden, at Stockholm (POP - Persistent Organic Pollutants) og Rotterdam (PIC - Prior Informed Consent) konventionerne ratificeres.

Af specifikke foranstaltninger foreslår EP herudover bl.a. gennemførelse af kemikalielovgivningen inden 2004; fastsættelse af produktnormer, udfasning af udledninger af farlige og prioriterede stoffer til vandmiljøet, vurdering af overførselskanaler for miljørisici, der truer fødevarer sikkerheden, indførelse af et godkendelsessystem for særligt problematiske stoffer; fjernelse af farlige stoffer i produkter inden 2020 mv; opfylde lse af det langsigtede mål i ozondirektivet; sikring af at kritiske belastninger og niveauer for bl.a. forsurening ikke overskrides efter 2020; temastrategi for miljøkvalitet i byer og for luft, hvor sidstnævnte skal forelægges inden udgangen af 2002; at Ren Luft-programmet inddrager øvrige sektorer, der har indvirkning på luftkvaliteten, foranstaltninger vedr. elektromagnetisk forurening mv.; opstilling af retningslinier for overførsel af forurenende og sundhedsfarlige aktiviteter fra beboede områder.

Bæredygtig udnyttelse og forvaltning af naturressourcer og affald, (ÆF 12, 99, 278/210, 212, 213, 215-220, 222, 279): EP foreslår forvaltning af affaldsmængderne baseret på principperne om livscyklus og en integreret produktpolitik med henblik på minimering af affaldsmængderne med 20% i 2010 i forhold til niveauet for 2000, og at programmet tager sigte på at opnå en afkobling og ændret forbrugeradfærd. EP foreslår forskellige tiltag, herunder udvikling af ressourceeffektivitetsstrategier for industrien; revision af lovgivning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet), emballagematerialer og om batterier og akkumulatorer; lovgivning vedrørende byggeaffald, slam, mineaffald og PVC; sikring af et gennemsigtigt marked for affaldshåndtering; anvendelse af producentansvar på væsentlige affaldsstrømme mv. samt kortlægning af behov for en temastrategi for genanvendelse og affald. EP foreslår desuden udarbejdelse af søkort, der omfatter naturressourcer og undersøisk kulturarv.

Kandidatlande og internationale spørgsmål (ÆF 39, 42, 132, 224, 226, 227, 239, 228, 229, 230, 231, 232, 251, 266): EP foreslår fremme af multilaterale miljøaftaler og forsigtighedsprincippet indenfor handelsregimet, og i forbindelse med EU's forbindelser med tredjelande og udviklingslande oprettelse af et miljøadfærdskodeks ved direkte investeringer og eksportkreditter. EP foreslår krav til Den Europæiske investeringsbank at koble udstedelse af lån med overholdelse af miljøbestemmelser. EP foreslår desuden, at programmet skal sikre at der ydes faglig, menneskelig og så vidt mulig finansiel bistand til udviklingslandene for at sætte dem i stand til at gennemføre en bæredygtig udvikling.

Før internationale konferencer indledes skal EP underrettes af Kommission og Rådets formandskab om hvilke målsætninger der er fastsat for integration af miljøhensyn i internationale organisationers politik, lige såvel om forløb og resultater af konferencerne.

EP mener, at programmet bør sigte mod at fremme løsninger, der er forenelige med bæredygtig udvikling i kandidatlandene. Miljøbeskyttelsen skal fremmes som indikator for effektiviteten af strukturfondene. Fællesskabets Interreg III-midler skal kunne anvendes sammen med midler under Tacis-, Meda- og phare- samt Ispa-programmerne. Der skal desuden ydes samarbejde om grænseoverskridende forurening i forhold til navnlig Rusland, Middelhavs- og Øst ersøområdet. Der skal foretages en løbende kontrol af radioaktivitetsniveauer i floder, som er forbundet med central- og østeuropæiske lande, hvor der findes usikre atomkraftanlæg.

2.3 Rådets fælles holdning

Det følger af Rådets begrundelse for den fælles holdning, at Rådet helt eller delvist eller i det væsentligste har vedtaget 174 af de 221 ændringer fra EP's 1. læsning. Af de 47 af EP's ændringsforslag, som ikke er omfattet af den fælles holdning, har Rådet i forhold til 34 af disse fulgt Kommissionens begrundelse for at afvise ændringsforslagene.

Kommissionens forslag er i Rådets fælles holdning udbygget og konkretiseret på en række væsentlige punkter. I forhold til Kommissionens forslag indgår yderligere en række overordnede, tværgående målsætninger om fremme af integration af miljøpolitikken i andre politikker, om afkobling mellem pres på miljøet og økonomisk vækst, og om internalisering af miljøomkostninger. Det understreger, at programmet skal bidrage til en bæredygtig udvikling, bl.a. ved at opstille miljøprioriteter for Fællesskabets bæredygtighedsstrategi.

I den fælles holdning specificeres det, at gennemførelsesforanstaltningerne bør fremlægges løbende og senest fire år efter vedtagelsen af miljøhandlingsprogrammet. En række af traktatens principper er fremhævet. Dette gælder forurenere betaler princippet, forsigtighedsprincippet, princippet om forebyggende indsats og princippet om at gribe ind mod forureningen ved kilden.

Med henblik på opfyldelse af de opstillede miljømålsætninger er der i den fælles holdning tilføjet eller lagt øget vægt på en række strategiske fremgangsmåder. Disse omfatter bl.a. udarbejdelsen af ny fællesskabslovgivning og ændring af gældende lovgivning, hvor det er relevant; internalisering af såvel negative som positive miljøpåvirkninger gennem en blanding af virkemidler, herunder markedsbaserede og økonomiske; samt fremme af effektiv og bæredygtig forvaltning af land- og havområder.

På en række udvalgte områder skal der udarbejdes temastrategier, og der er i den fælles holdning tilføjet en separat artikel (art. 4), der specificerer rammerne for udarbejdelsen af disse. Heraf fremgår, at strategierne bør udvikles og gennemføres i nært samråd med de relevante parter såsom erhvervslivet, offentlige myndigheder og NGO'er, og at strategierne bør være klare til gennemførelse 5 år efter programmets vedtagelse. Det drejer sig om jordforurening, havmiljø, pesticider, luftforurening, bymiljø, bæredygtig ressourceanvendelse samt genanvendelse af affald. Endelig angives, at strategierne, hvor det er relevant, skal vedtages efter proceduren om fælles beslutningstagning.

Som overordnet målsætning vedrørende klimaforandring er tilføjet, at der senest i 2005 bør ske beviselige fremskridt imod opfyldelse af Kyoto-protokollen. Indsatsen på klimaområdet er desuden udbygget og specificeret, hvor sektorernes (energi, transport og industri) medansvar har fået større vægt. Endelig er bestemmelserne om klimaændringer til at omfatte kandidatlandene og udviklingslande kraftigt udbygget, navnlig m.h.t. kapacitetsopbygning og teknologioverførsel.

Vedrørende natur og biodiversitet er der i den fælles holdning i højere grad lagt vægt på implementeringen af biodiversitetskonventionen og af fællesskabets biodiversitetsstrategi og tilhørende sektorhandlingsplaner. Endvidere lægges vægt på behovet for at oprette og gennemføre Natura 2000-nettet med en udvidelse til havområder og til også at omfatte kandidatlandene. Som en af målsætningerne nævnes desuden standsning af nedgangen i biodiversiteten senest i 2010.

Vedrørende miljø og sundhed og livskvalitet anføres i den fælles holdning, at der skal lægges større vægt på beskyttelse af folkesundheden, når der udarbejdes miljøpolitik, og det fremhæves, at dette fordrer en særlig indsats inden for kemikalier, pesticider, støj, luft og vand. For farlige kemikalier og pesticider angives, at der bør tilskyndes til sikrere og rentable alternative løsninger, og på kemikalieområdet er målsætningen inden 2020 at opnå, at kemikalier kun produceres og anvendes på en måde, der ikke har en væsentlig negativ indvirkning på befolkningens sundhed. Indsats for hurtig ratificering af POP-konventionen, overholdelse af Montreal-protokollen, gennemførelse af vandrammedirektivet, og revision af badevandsdirektivet og det videre arbejde med støjdirektivet er fremhævet. Bymiljøets betydning har fået særlig opmærksomhed i form af et nyt afsnit, der fastlægger en temastrategi for emnet, herunder fremme af effektiv transport generelt og offentlig transport i særdeleshed.

Vedrørende naturressourcer og affald anføres, at programmet sigter mod en afkobling af ressourceudnyttelse og affaldsdannelse fra økonomisk vækst samt et skift mod mere bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre. Temastrategier skal udvikles for både naturressourcer og genvinding af affald. Inden for hver af de 4 prioriterede indsatsområder nævnes en række yderligere tiltag, som har til formål at sikre virkelig ørelsen af de opstillede overordnede målsætninger, herunder at der i 2002 skal fastsættes reduktionsmål for alt relevant affald i 2010.

I relation til internationale spørgsmål understreges, at programmet skal fremme anvendelsen af politikker og fremgangsmåder, der giver mulighed for bæredygtig udvikling i kandidatlandene, herunder fremme af overførsel af rene teknologier og tilskyndelse til, at internationale finansielle institutioner og den private sektor støtter gennemførelsen og overholdelsen af gældende fællesskabsret på miljøområdet i kandidatlandene. Opstilling af mål for miljø og bæredygtig udvikling skal prioriteres som led i udviklingen af "en ny global aftale" på verdenskonferencen i Johannesburg i 2002.

Den fælles holdning bekræfter at udformningen af miljøpolitikken skal moderniseres ved hjælp af nye metoder og teknikker, der inddrager en langt større del af samfundet undervejs. Dette søges virkeliggjort gennem god regerings- og forvaltningspraksis, og der lægges i den fælles holdning større vægt på implementering af Århus-konventionen – herunder høring af interessenter, styrkelse af miljømyndigheders deltagelse og etablering af forbindelser til andre aktører inden for oplysning, erhvervsuddannelse, forskning, mv.

2.4 Europa-Parlamentets anden læsning

Europa-Parlamentet (EP) afgav anden læsning den 17. januar 2002. Denne resulterede i i alt 18 ændringsforslag til Rådets fælles holdning. Overordnet søger EP at øge deres indflydelse på implementeringen af programmet ved hjælp af øget brug af proceduren for fælles beslutningstagning, og at søge at konkretisere den fælles holdning yderligere med angivelse af konkrete målsætninger og tidsplaner.

Principper og generelle målsætninger (ÆF 2, 4, 39, 43): EP tager sigte på at styrke 6MHP's bidrag til integrationen af miljøhensyn i de øvrige fællesskabspolitikker og foreslår, at programmet skal udgøre den afgørende miljødimension i EU's bæredygtighedsstrategi (ÆF 2). Endvidere foreslås anvendelse af miljøkonsekvensundersøgelser for alle beslutninger og lovforslag for en og offentliggørelse af resultaterne (ÆF 43). EP søger at styrke formuleringen om etablering af bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre for at undgå en overskridelse af miljøets bæreevne (ÆF 39/rev) og at højne miljøbevidstheden hos borgere og lokale myndigheder (ÆF 4).

Virkemidler (ÆF 5, 45, 46): EP ønsker en henvisning til miljøkriminalitet indført (ÆF 5). Desuden foreslår EP, at der inden den udgangen af 2003 skal udarbejdes en liste over kriterier, der gør det muligt at identificere subsidier med negative miljøpåvirkninger med henblik på en gradvis afvikling af de mest skadelige subsidier (ÆF 46). EP ønsker at fremme og tilskynde til, at brug af miljø-relaterede fiskale foranstaltninger (miljøafgifter) helst skal finde sted på fællesskabsplan (ÆF 45).

Temastrategierne (ÆF 13, 14, 41): EP foreslår, at alle temastrategier skal vedtages ved proceduren om fælles beslutningstagning (ÆF 41). Desuden ønsker EP, at temastrategierne skal være klar til implementering inden for en tidsfrist på 3 år (i stedet for 5 år) efter vedtagelsen af 6MHP (ÆF 13). Endelig ønskes det, at Kommissionen pålægges at afrapportere årligt om arbejdet med tema-strategierne (& ÆF 14).

Konkrete målsætninger for klima og transport (ÆF 15, 18, 19, 20, 42): EP søger at introducere målsætninger samt præcisere den fælles holdning vedrørende drivhusgas-emissioner ved at foreslå en reduktion med 1% om året frem til 2020 i forhold til 1990 (ÆF 15); en stabilisering af transportsektorens CO₂-emissioner frem til 2008-2012 (ÆF 42) og tilføjelse af lovgivningsmæssige tiltag til reduktion af emissioner fra motorkøretøjer (ÆF 18). EP præciserer, at udviklingen og anvendelsen af brændstoføkonomiske køretøjer skal fremmes (ÆF 19). EP ønsker endvidere en introduktion af fællesskabsforanstaltninger til reduktion af industrielle drivhusgasser (ÆF 20).

Bymiljø (ÆF 32, 33): EP tilføjer behovet for en temastrategi, der behandler sikring af miljøkvaliteten i byerne (ÆF 32), samt understreger nødvendigheden af at bryde koblingen mellem trafikvæksten og væksten i BNP (ÆF 33).

Rapporteringsforpligtelser/information (ÆF 38): EP ønsker at fremsendelsen af information om miljø og bæredygtig udvikling skal finde sted senest i 2003.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har anført, at forslaget er rettet mod miljøproblemer de steder, hvor der er brug for indgreb og lederskab på europæisk plan, dvs. når der er tale om grænseoverskridende problemer, som i sagens natur kræver grænseoverskridende løsninger. Den danske regering er enig i denne betragtning.

En mere konkret vurdering af nærheds- og proportionalitetsprincippet vil være relevant i forbindelse med udmøntningen af programmet.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget i sig selv har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for Danmark.

Effekten på beskyttelsesniveauet vil først vise sig ved programmets udmøntning gennem f.eks. temastrategier, handlingsplaner og justeringer i gældende Fællesskabslovgivning, men det vurderes samlet set, at effekten på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU vil være positiv.

5. Høring

Kommissionens forslag til afgørelse har været forelagt Miljøspecialudvalget d. 14. februar og d. 15. maj 2001, hvor der er fremkommet følgende bemærkninger:

Danmarks Naturfredningsforening fandt det for uambitiøst, at der kræves yderligere undersøgelser på forskellige områder, inden man kan opstille konkrete målsætninger. Med hensyn til spørgsmålet om ubæredygtige subsidier fremførte DN, at man forestillede sig dette udsagn rettet mod landbrugsstøtten. DN fandt endeligt, at de mål, som ikke kan opfyldes indenfor en tiårs periode bør fastholdes som mere langsigtede mål. DN efterlyste en status for arbejdet med integration af miljøhensyn i EU's sektorpolitikker og sammenhængen heraf med behandlingen af 6. miljøhandlingsprogram.

Det Økologiske Råd fandt, at der i Kommissionens udkast lægges for meget vægt på cost-benefit beregninger. Der lægges også for stor vægt på frivillige aftaler. Det Økologiske Råd anbefalede reduktion af miljøskadelige subsidier. Herudover skulle være en klarere målsætning om at fjerne pesticider fra landbruget, og fremførte sammen med Greenpeace og Dansk Vandværksforening, at uddykket bæredygtig anvendelse af pesticider var misvisende.

Dansk Industri hilser Kommissionens forslag velkomment, men finder programmet meget svagt og uden ambitioner. DI mener, at Kommissionen har forsømt at etablere sammenhæng med den bredere strategi for bæredygtig udvikling, som er under udarbejdelse. DI mener endvidere, at forslaget mangler visioner med hensyn til at sikre afkobling af økonomisk vækst og miljøbelastning. DI savner begrundelse for udvælgelsen af de miljøpolitiske prioritetsområder.

De Danske Landboforeninger kunne ikke støtte den danske holdning til reduktion af pesticidanvendelse og anbefalede i øvrigt, at man ikke i sit konkrete forslag brugte begrebet 'behandlingshyppighed', da dette begreb ikke anvendes generelt i europæisk sammenhæng. Det Økologiske Råd bakkede op om det af Danmark foreslåede reduktionsmål og bemærkede i øvrigt, at det bør være en prioritet i med revisionen af direktivet om godkendelse af pesticider (91/414/EØF), at hjemmelsgrundlaget ændres, således at der bliver tale om fælles beslutningsprocedure. Fødevarerministeriet bemærkede, at Danmark har en interesse i at nedbringe den samlede pesticidanvendelse.

Finansministeriet fremførte det synspunkt, at Danmark bør bakke op om, at der opereres med samlede miljømålsætninger, som ikke er opdelt på de enkelte sektorer. Finansministeriet ønsker en mere nuanceret formulering af synspunktet vedrørende fjernelse af subsidier med negativ miljøeffekt. Finansministeriet fremfører, at subsidier kan tjene andre formål, uanset at der er negative miljøeffekter. Finansministeriet fandt endvidere, at udsagnet om forholdet mellem traditionelle lovgivningsmæssige instrumenter og markedsbaserede styringsmekanismer var for ubalanceret. Skatteministeriet var enig i, at der var problemer med, hvordan man formulerer forurenere betaler princippet. Endelig fandt Finansministeriet og Skatteministeriet udsagnet om behovet for en grøn skattereform under dansk holdning for bastant.

Sundhedsstyrelsen fandt, at programmet ikke er særlig konkret for så vidt angår sundhedsrelaterede miljøspørgsmål. I relation til udviklingen af indikatorer for miljø og sundhed opfordrede Sundhedsstyrelsen til, at det blev præciseret, at det er udviklingen af indikatorer, som kobler miljø og sundhed, der er interessante (idet der allerede findes indikatorer for overvågning af miljø og sundhed hver for sig).

Trafikministeriet bemærkede, at det synes mindre oplagt, at Danmark peger på behovet for en pan-europæisk konvention om transport, miljø og sundhed set i lyset af, at nylige drøftelser har vist, at der er ringe opbakning til en sådan konvention. For så vidt angår støj påpegede Trafikministeriet manglen af konkrete indsatsområder og anbefalede, at man hentede inspiration i det nordiske samarbejde.

Erhvervsministeriet foreslog, at man i afsnittet om samarbejde og partnerskab bør foreslå, at der udarbejdes en strategi (og ikke et program) for udvikling af miljøkompetence i virksomheder og i produktkæden.

Forslaget er den 8. februar 2001 udsendt i høring til ca. 150 interessenter. Synspunkterne, der er fremkommet ved høringen, er opsummeret i det følgende:

Mål, midler, tidsplaner, indikatorer: Danmarks Naturfredningsforening (DN), Det Økologiske Råd (DØR), Danske Vandværkers Forening (DVF), Forbrugerrådet, Genindvindingsindustrien, KL, Københavns Kommune (KK) og LO peger på, at Kommissionens forslag til afgørelse ikke er tilstrækkelig konkret, og at der mangler konkrete kvantitative mål, tidsfrister - f.eks. til brug for udarbejdelse af de tematiske handlingsplaner og indikatorer. DØR foreslår, at de manglende målsætninger, krav og tidsfrister indføres under en rammemålsætning om ressource-forbrugsreduktion jf. faktor 4-princippet i 2010 og faktor 10-princippet i 2020.

Fokusområder: DN efterlyser en overordnet vision for 6MHP om global bæredygtig udvikling og øget livskvalitet for borgerne. Destination 21 peger på behovet for at lægge større vægt på handel- og service-erhvervene og deres rolle og betydning på markedet. Have- og Landskabsrådet mener, at 6MHP bør omhandle den grønne have og landskabssektoren og byens naturlandskab, hvilket bl.a. fordrer bedre vidensgrundlag og adgang til funktionelle, tilgængelige og frodige grønne områder.

Principper: DN peger på behovet for, at de vejledende principper for EU's miljøpolitik bør have en mere fremtrædende placering. SID og LO peger på behovet for en konsekvent anvendelse og implementering af forsigtighedsprincippet især på kemikalieområdet. DVF anbefaler, at forebyggelse og forsigtighedsprincippet bør anvendes i langt højere grad i forbindelse med beskyttelse af indvindingsområder til vandforsyning. Bl.a. DN fremhæver principperne om "substitution af farlige stoffer med sikre alternativer" og "omvendt bevisbyrde". EnergiMiljørådet peger på, at forsigtighedsprincippet bør være styrende for opstilling af mål og strategier og skal komme forud for de lønsomhedsanalyser, der ifølge programmet skal ligge til grund for de tematiske handlingsplaner. Flere peger på forureneren betaler princippet som centralt herunder i forhold til landbruget. SID foreslår, at principper, der lægges til grund for beslutningstagen bør omfatte påvirkningerne af arbejdsmiljøet og sundhedsproblematikken.

Bedre gennemførelse af lovgivningen: DN finder, at 6MHP bør sikre en bedre gennemførelse af lovgivningen og peger på, at der bør afsættes flere ressourcer til behandling af klage sager og retssager vedrørende manglende gennemførelse af lovgivningen. Danske Energiselskabers Forening (DEF) tager forbehold overfor "name-shame-fame systemet" af retssikkerhedsmæssige grunde.

Integration af miljøsyn i sektorer: DN, DØR og LO peger på integration af miljøsyn som en vigtig prioritet for 6MHP. DN efterlyser konkrete forslag til hvordan traktatens artikel 6 kan gennemføres og foreslår vedtagelse af fælles system for miljøintegration baseret på det Europæiske Miljøagenturs arbejde samt behovet for at fremme strategiske miljøvurderinger på alle relevante politikområder. LO foreslår, at 6MHP bør indeholde en målsætning om at udmønte en afkobling i forhold til alle sektorområder, og at strategisk miljøvurdering gøres obligatorisk i forbindelse med revision af regulering vedrørende strukturfundene i 2006.

Markedsbaserede/økonomiske instrumenter: DN, EnergiMiljørådet, KL, LO og Organisationen for Vedvarende Energi (OVE) peger på behovet for en grøn skattereform og flere grønne afgifter. DN nævner muligheden for at etablere et fleksibelt samarbejde på dette område. Bl.a. DEF peger på behovet for at markedsbaserede instrumenter etableres på internationalt niveau. LO, DN og OVE peger på behovet for at udfase miljøskadelige subsidier og herunder udfasning af energisubsidier, der ikke er forenelige med klimamålsætningen. DN, DVF, DØR, KK, LO og SID fremhæver behovet for at reformere landbrugsstøtten, og at en større del af landbrugsstøtten skal være miljøbetinget. LO foreslår at undersøge mulighederne for præcis og formålstjenstelig anvendelse af omsættelige kvoter og miljøværdipapirbørser. DEF peger på, at 6MHP bør interessere sig for flere virkemidler end afgifter - f.eks. omsættelige CO2 udledningstilladelser og "vedvarende energi-beviser".

Integreret produktpolitik (IPP): KL, DØR og KK peger på behovet for at fjerne forhindringer for at fremme grønne indkøb i de eksisterende udbudsregler, således at det som minimum bliver muligt at stille krav om miljømærker og miljøcertificering. Forbrugerrådet fraråder brugen af egendeklarede miljøpåstande, idet det bærende informationsredskab til forbrugerne bør være enten miljømærker eller miljøvaredeklarationer og foreslår, at der igangsættes et udrednings- og analysearbejde med henblik på at implementere brug af miljøvaredeklarationer. DN foreslår, at der bør etableres en juridisk ramme for inddragelse af miljøsyn samt en øget deltagelse af miljøorganisationer i standardiseringsarbejdet, og at Kommissionen bør forpligtes til aktivt at godkende/forkaste "ny metode-standarder". Landbofor eningerne, Dansk Familielandbrug og Landbrugsrådet mener, at perspektivet om at skabe øget efterspørgsel efter grønne produkter ikke indgår i tilstrækkelig grad i 6MHP.

Værktøjskassen: DØR, DN, Forbrugerrådet og LO peger på, at 6MHP's værktøjskasse bør udvides, således at der i højere grad henvises til traditionelle og hårde virkemidler så som forbud, minimumsnormer og anvendelsesbegrænsninger. F.eks. Dansk Transport og Logistik og Foreningen International Transport i Danmark tilkendegiver betydningen af at tilvejebringe og formidle miljøinformation, og tte arbejde harmoniseres internationalt.

Landboforeningerne, Dansk Familielandbrug og Landbrugsraadet peget på behovet for en særlig indsats overfor små og mellem store virksomheder med henblik på at tilpasse og formidle eksisterende værktøjer fremfor udvikling af nye og foreslår, at der skal gøres en indsats for at landbrug og virksomheder ikke i unødigt omfang skal rapportere enslydende data om miljøindsatsen til forskellige myndigheder. Desuden foreslås det, at der i højere grad skal ske en koordinering mellem miljømålene i 6MHP og forskningsindsatsen.

LO foreslår, at der opstilles et program for opbygning af miljøkompetence i virksomheder og i virksomheders samspil med myndigheder, forsknings- og udviklingsinstitutioner, rådgivere og investorer samt opbygning af miljøkompetence i produktkæder. Dansk Geologisk Forening foreslår, at 6MHP bør tilkendegive støtte til grundlæggende forskning og data herunder til fremstilling af modeller og risikovurderinger.

Dialog og frivillige aftaler: LO, Specialarbejderforbundet og Dansk Metal fremhæver især, at fagbevægelsen bør inddrages i dialogen med erhvervslivet. Energimiljørådet peger på, at dialogen med berørte parter må resultere i varetagelsen af samfundsmæssige hensyn, og ifølge DN bør myndighederne vil derfor fortsat have en central rolle i at bringe balance i interessenternes indflydelse. DN foreslår, at EU's frivillige aftaler skal have et juridisk grundlag med klare mål, overvågningsmekanismer og sanktionsmuligheder, og at Rådet, EP og miljøorganisationer inddrages i forhandlingerne. Danske Vandværkers Forening (DVF) foreslår, at de danske erfaringer vedrørende tilsyn og sanktioner ved manglende målopfyldelse inddrages.

Udvidelsen: DN foreslår, at 6MHP suppleres med følgende punkter: 1) En kritisk analyse af førtiltrædelsesfondenes og samhørighedspolitikens betydning for en bæredygtig udvikling i kandidatlandene, 2) En reform af EU's landbrugspolitik, der tager hensyn til kandidatlandenes behov, 3) En løbende dialog mellem EU, kandidatlandene og deres folkelige organisationer om udvidelsens miljøkonsekvenser samt 4) En aktiv fremme af øget bevidsthed om miljøspørgsmål og uddannelse indenfor miljøområdet.

Herudover er der fremkommet en lang række konkrete forslag inden for de 5 prioriterede indsatsområder.